

El bolló

de Torrebesses

Número 4

elbollodetorrebesses@hotmail.com

Novembre de 2008

El Bolló, cada vegada més a prop

Amb la participació de totes les associacions del poble i esperem que sigui també amb la col·laboració de tots els veïns

Torrebesses es converteix en un passatge del terror per celebrar la Castanyada i Tots Sants

Efemèrides

En aquest número presentem un document dels arxius de la Corona d'Aragó sobre la història del poble i el seu castell que es remonta al temps de la reconquesta cristiana

Agenda

El grup de teatre Torrebesses Activa enceta la cinquena temporada amb èxit amb l'estrena de l'obra "No ho diguis a ningú".

L'hemeroteca

El Bolló de Torrebesses estrena una nova secció on es presentaran notícies relacionades amb el poble que varen anar apareixent en el passat.

EDITORIAL

Finalment, i amb una mica de retard per no perdre el costum, teniu a les vostres mans el quart número del Bolló. Com a bona publicació novella, a cada número anem incorporant novetats, al mateix temps que es van consolidant seccions i col·laboracions (un cop més, gràcies a tots i a totes!).

Les novetats d'aquest número són, en primer lloc, la col·laboració realitzada per l'Ateneu Popular Garriguenc, presentant-nos un projecte que combina la recuperació de la memòria dels nostres pobles (Torrebesses, evidentment hi és inclòs) amb l'ús de les noves tecnologies. La segona novetat és l'inici d'una nova

secció, que anomenem l'Hemeroteca, on anirem publicant i difonent notícies de la primera meitat del segle passat relacionades amb el poble.

També volem agrair-vos la gran participació al passat i felicitar als/les participants per l'alt percentatge d'encerts. En aquest número hem decidit posar-ho una mica més difícil... I si voleu publicitar-vos al Bolló a partir del proper número ja ho podreu fer! La quota serà voluntària i es destinarà a promoure activitats culturals

Per acabar, només desitjar-vos que passeu unes bones festes i una bona entrada al 2009!

OPINIÓ

LA PRIMAVERA

Mantell perfumat d'olors
de claror i de colors
estació que dona vida
i els sentits ens aviva.

Ets de l'any la més
formosa
als genis has inspirat
dels pintors tu n'ets la
musa
i en molts quadres t'han
plasmats.

La teva catifa de flors
s'estén arreu de la terra
dona pau i serenor
en veure tanta bellesa.

Estació dels enamorats
porta oberta a l'estiu
camí per a la tardor
i quan arriba l'hivern
nostàlgia sentim de
l'olor,
del color, de la claror
d'aquella estació.

Vimaal

NOTA

El Consell de Redacció del Bolló de Torrebesses és reserva el dret de publicar articles o cartes d'opinió firmats amb pseudònims o com a anònims sempre i quan arribin degudament identificats amb nom, cognoms i DNI al correu electrònic de la publicació

EQUIP

Consell de redacció:

Raquel Farré, Eunís Font,
Albert Vilà

Capçalera i vinyeta:

Artur Ribes

Maquetació:

Eunís Font

Amb la col·laboració de l'Ajuntament
de Torrebesses i amb la participació
lliure de tot el veïnat.

E-mail:

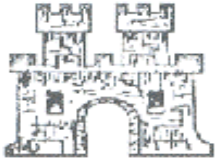
elbollodetorrebesses@hotmail.com

Número dipòsit:

L-132-2008

By: Artur Ribes

L'ajuntament informa

Des del Consistori de Torrebesses seguim apostant per la publicació del Bolló per fer-vos arribar la informació de totes les qüestions que tenen a veure amb l'Ajuntament, tot i que és difícil poder descriure amb tant poc espai totes les gestions i actuacions que hem realitzat durant aquest últims mesos, però intentarem fer un resum de les actuacions que creiem més importants, tot i que som conscients que fàcilment ens descuidarem d'alguna.

En primer lloc comunicar-vos que el Departament de Treball, a través d'un pla d'ocupació, ens paga el sou d'un Dinamitzador Cultural, que ens ha d'ajudar en la programació actes diversos, i que es poden organitzar des de l'Ajuntament o des de les associacions, a més de dissenyar estratègies per difondre el nostre patrimoni.

En segon lloc, el Departament de Cultura ha concedit l'ajuda sol·licitada per l'Institut Tecnològic de Lleida perquè realitzi l'estudi sobre l'Aprofitament Històric de l'Aigua al Secà. Aquest estudi es farà sobre el terme de Torrebesses i ens servirà per catalogar i inventariar totes les construccions de pedra seca que tenim al terme. Aquest mateix document ens ha de servir com a base pel Centre

d'Interpretació de Construccions de Pedra Seca. Aquest Centre ha de ser un espai on s'expliqui com es feien aquestes construccions al segle passat. Aquest lloc estarà ubicat al número 9-11 de la Vileta.

D'altra banda, varem presentar a la Diputació de Lleida la sol·licitud d'una ajuda per arranjar la planta baixa i el primer pis de l'Ajuntament i ens han concedit la quantitat de 17.500 euros, que representen el 70% de la despesa total que hem de realitzar.

En un altre ordre de coses, dir-vos que després de les gestions que varem fer a Regsega, organisme que gestiona el reg Segarra Garrigues, l'empresa que va realitzar les basses de reg de Torrebesses i Granyena ens ha arreglat la pista.

També informar-vos que a raó de les gestions realitzades des de l'Ajuntament al Departament d'Agricultura, aquest ha inclòs en la seva base de dades quatre camins de Torrebesses amb les actuacions que cal fer en cada un d'ells. Així doncs, estem en llista d'espera perquè algun d'ells sigui alquitranat properament.

Seguint amb les gestions, darrerament hem mantingut converses amb la Diputació per què ens arreglin l'enllaç amb la carrete-

ra C-12. Sembla que està ben encarrilat i que ho podrien fer l'any vinent. En aquest mateix apartat hem sol·licitat al Departament d'Obres Públiques de la Generalitat l'arranjament de la rotonda que enllaça amb el poble, i de moment ha sortit a estudi el projecte.

També, recollint la proposta de l'AMPA, hem sol·licitat al Departament de Medi Ambient arbres autòctons per repoblar diferents indrets del poble.

A l'igual que l'any passat hem realitzat el tractament a tots els pins de Sant Roc, dipòsits de l'aigua i de les escoles per tal de prevenir la processonària.

En un altre apartat, el Consistori està assabentat que hi ha persones que estan preocupades per la manca de nínxols. Us informem que ho tenim tot a punt per començar les obres i que entre gener i febrer confiem tenir les obres realitzades i per tant el problema sol·lucionat.

Per últim, dir-vos que d'aquí a pocs dies podrem disposar d'una nova pàgina web més actual i que ens ajudi a donar un major servei a totes les persones que hi cerquin informació o hi vulguin realitzar gestions.

Ajuntament
de Torrebesses

NOU CURS ESCOLAR, NOVES ACTIVITATS PER L'AMPA

Durant la Festa Major, l'AMPA va fer una col·laboració amb la Fundació per l'Esclerosi Múltiple per tal de poder organitzar la jornada "Mulla't" a les piscines municipals. S'organitzaren activitats lúdiques per entretenir la canalla, venda del merxandatge i, finalment, un berenar per als més menuts.

Els diners que es recaptaren es donaren a la Fundació que lluita per investigar sobre aquesta malaltia.

Per tal de celebrar la Castanyada es feren dos actes pertanyents amb un caire cultural ben diferent: per una banda, i representant una tradició molt nostra, la venda de castanyes torrades, coca i begudes; i, per l'altra, l'organització del passatge del terror (típic de Halloween), que fou un recorregut per la part més antiga de la nostra població des d'una perspectiva tètrica i plena de misteri. Amb aquesta darrera activitat, l'AMPA vol mostrar la seva vessant més emprendora i creativa.

Altrament, el dia 18 d'octubre es va fer la representació de l'obra de teatre infantil "El Cascanueces" per la companyia Pissarra de Barcelona. Cal dir que en la representació vàrem poder veure a l'escenari la nostra veïna Aida Flix Filella, la qual fou l'encarregada de dur l'obra fins a Torrebesses. L'obra és una adaptació de l'òpera de Tchaicovsky i la companyia l'ha volgut adaptar pel públic més menut amenitzant-la en forma de musical.

Entre les propostes i properes activitats cal destacar la plantada d'arbres prevista per aquest mes de novembre, en la qual hi col·laboren l'Associació de Caçadors i l'Ajuntament. La proposta es troba emparada pel Departament de Medi Ambient i Habitatge.

El passat 23 de novembre es projectà en motiu de les pròximes festes de Nadal "El reno perdido de Santa Claus". També és de menció que ses majestats els Reis Mags d'Orient han comunicat a l'AMPA que volen renovar les carrosses que els duen cada any fins a Torrebesses i han demanat a les mares i pares que els ajudin en aquesta empresa.

Per acabar, fer ressò de la veu de L'AMPA, la qual vol donar les gràcies a tots aquells que els han fet costat i que han posat les seves mans per ajudar-los en la organització i realització de les seves activitats. Sense ells no hagués estat possible tot el treball fet. També es vol donar les gràcies a tota la gent del poble, i a la que no ho és, per la seva assistència i totes les aportacions econòmiques, les quals ascendiren a gairebé 500 €. La voluntat formarà part del fons de la mateixa AMPA.

A nivell d'escola, i tenint en compte que ja s'ha iniciat un nou escolar, s'ha impulsat una trobada setmanal cada dilluns al matí a Sarroca que aplega tots els alumnes dels CEIP de la ZER L'Eral per realitzar les activitats de gimnàstica, música i anglès. El motiu d'aquesta nova proposta és aplegar els diferents alumnes que cursen des de tercer fins a sisè de primària i iniciar lligams i relacions entre escoles i alumnes.

Pel que fa al menjador, s'ha passat del sistema de la carmanyola al càtering, incrementant així el cost del servei.

L'Associació de caçadors informa:

A instància dels agents forestals, l'associació ha canviat unes 70 taulilles del coto, ja que les que hi havia estaven gastades. Per altra banda, també es vol informar als pagesos que els conills enguany ja comencen a rosegar els arbres.

Finalment, dir que enguany és un bon any per a la caça de la perdiu; aquest fet ve motivat per les abundants pluges primaverals que van caure al nostre terme.

Associació de caçadors de
Torrebesses

Els joves al "camp de batalla"

Des del Grup de Joves, i aprofitant aquest espai que tenim aquí, volem fer saber que se'ns ha atorgat una subvenció pel Pla de Joventut. Aquest és un pla que s'aplica a cada municipi per tal de rebre una certa quantitat de diners per a fer diferents activitats adreçades al grup i a tot el poble.

En el nostre cas, la quantitat rebuda és de 3.000 euros i s'ha de gastar durant el final d'aquest any i tot l'any 2009.

Arran d'aquest programa, ja hem fet diferents activitats. La primera és que entre tot el Grup vam encarregar-nos de la barra de la festa de La Castanyada i la segona és una sortida al paintball; aquesta activitat es va fer el passat dia 30 i només en van poder gaudir membres del Grup de Joves, ja que ens vam trobar amb que hi havia un nombre limitat de places (20 persones).

Esperem que d'aquí poc us puguem presentar més activitats i més diferents per tota la gent del poble!

Grup de Jovent

Fem Salut

Gonzalo Marión
Mari Fe Diaz

SUPLEMENTS DE FERRO

La majoria de les persones pensen que el ferro és només un metall per fer olles, cassoles i paelles. Però aquest metall (o mineral) també desenvolupa un paper essencial en el funcionament de l'organisme. El ferro ajuda a les cèl·lules sanguínies a transportar l'oxigen. Si no pren prou ferro, és probable que se senti cansat i faltat d'energia. L'anèmia és un problema que pot sorgir quan els nivells de ferro al cos són molt baixos. El cos no produeix ferro, per la qual cosa l'ha d'obtenir dels aliments o de suplementes especials.

Aliments rics en ferro

Els aliments següents són bones fonts de ferro:

- Carn de vedella, carn d'au, peix i ous.
- Fruits secs (especialment les panses, les prunes i les figues).
- Llegums, com les mongetes i les lleties.
- Pa i cereals amb ferro afegit.
- Espinacs.
- Menjars preparats en olles o paelles de ferro fos. Això és especialment cert en el cas d'aliments àcids, com els tomàquets i les llimones.

Les seves necessitats específiques de ferro

Cada persona té les seves pròpies necessitats de ferro, però prendre'n més quantitat de la recomanada no sempre resulta saludable. El seu metge o infermera poden ajudar-lo a determinar quina és la quantitat adequada de ferro per a vostè.

Quan s'ha de prendre aquest suplement?

Si alguna de les següents afirmacions es aplicable a vostè, és possible que necessiti prendre suplementes de ferro:

- Rarament menjo aliments rics en ferro (com la carn de vedella o d'au, llegums o aliments amb ferro afegit).
- Sóc vegetariana i rarament menjo llegums (mongetes, cigrons o lleties).
- Sóc dona i tinc menstruacions abundants.
- Sóc dona i estic embarassada o donant el pit.
- M'han diagnosticat anèmia per dèficit de ferro.

SUPLEMENTS DE CALCÍ

El calci és un mineral que ajuda a enfortir els ossos i les dents. La major part del calci del nostre cos es troba als ossos. Durant gairebé la meitat de la nostra vida (30 a 35 anys) la massa òssia augmenta fins arribar al seu nivell màxim. Ingerir una quantitat suficient de calci ajuda les persones joves a formar ossos forts. Mantenir un bon nivell de calci ajuda a controlar la pèrdua de massa òssia en les persones d'edat avançada. El cos no pot produir calci, per la qual cosa cal obtenir-lo dels aliments o dels suplementes.

Quantitat diària recomanada

La quantitat diària recomanada de calci depèn de molts factors, entre els quals hi ha l'edat i el sexe. El seu metge o la seva infermera podrà ajudar-lo a determinar la quantitat de calci adequada per a vostè.

Aliments rics en calci

- Llet, iogurts i formatge.
- Algunes verdures, com la col o els espinacs
- Espines de peixos com el salmó, el verat i les sardines en conserva
- Begudes que tinguin calci afegit, com alguns suc de taronja.

Per què hem de prendre aquets suplement?

Si alguna de les següents afirmacions és aplicable al seu cas, és possible que necessiti prendre un suplement de calci:

- No menjo productes làctics ni altres aliments rics en calci (com sardines en conserva, col espinacs o aliments amb calci afegit) 2 o 3 vegades al dia.
- Sóc una dona i estic embarassada o estic donant el pit.
- No faig exercicis de manteniment de pes regularment (com caminar, córrer o aixecar pesos).

TORREBESSES FINALITZA LA RESTAURACIÓ DEL RETAULE DE SANT JOAN

El treball de restauració i conservació de la pedra i la policromia demostren que es tracta d'un dels millors retaules del segle XIV a la província fet per l'escola de Lleida

Imatge dels treballs de col·locació del retaule de Sant Joan

El retaule de Sant Joan de l'església de Sant Salvador de Torrebesses ha tornat aquest mes al seu lloc original. Es tracta d'un retaule del segle XIV i d'autor desconegut però que, estilísticament, pertany a l'escola de Lleida en contacte amb el gòtic internacional i de l'entorn de Jordi de Déu, autor que va fer treballs per la Segarra i les Garrigues. Els treballs de restauració han demostrat que és un dels millors retaules d'aquest període que es troben a Lleida.

La restauració de l'obra constata que és una de les millors obres de pedra del segle XIV a Lleida

Els elements arquitectònics que formen el retaule, presidit per Sant Joan damunt d'una peanya, es divideixen en quatre escenes que narren el martiri de Sant Joan i que es sustenten gràcies als muntants que hi ha a banda i banda.

Aquestes escenes són: la prèdica de Sant Joan al desert, el bateig de Crist, el banquet d'Herodes i el martiri del Sant (dins una mateixa escena) i l'enterrament. Tot i que en les escenes es pot comprovar que les figures són de proporció curta, l'escultor va realitzar un treball de gran intel·ligència i precisió a l'hora d'agrupar.

Ramon Solé, el codirector del projecte de conservació i restauració del retaule, ens explica que la paret lateral on estava ubicada la peça fins ara no era el seu lloc original, ja que inicialment es trobava en la paret frontal (lloc on es troba després de la restauració). Això pot ser causa d'un canvi de moda o perquè la capella va ser utilitzada pel Santerist. També afegeix que, pel tipus de patologies que li han descobert, podria ser que passés un temps a l'exterior. Durant la guerra civil es tornà a desmuntar el retaule perquè no es danyés. En un primer moment, el duen al museu del poble, d'on passa a l'Institut d'Estudis Ilerdencs, a Butsènit (quan cau Lleida) i a Saragossa. Finalitzada la guerra el reclamen i el tornen a muntar, però ho fan amb ciment. Aquest va ser un gran error ja que va degradar molt l'estat de la pedra.

Ramon Solé ens comenta que els treballs amb el ciment han costat moltíssim, ja que s'havia d'anar amb

compte de no danyar la pedra; a més a més, han hagut de netejar-lo a fons de restes de fum, de coles, de dipòsits de matèria orgànica, conservar la policromia i consolidar la pedra.

Les tasques de restauració de la capella han mostrat l'escut de la família Moliner en una de les mènsules de la creu de volta. Aquesta família podria haver estat qui encarregués l'elaboració del paquet arquitectònic format per la capella i el retaule.

Aquest projecte s'ha dut a terme en sis mesos i ha estat finançat per La Caixa, per la Diputació de Lleida amb col·laboració de l'IEI, el Museu de Lleida i la Parròquia de Torrebesses. La supervisió tècnica l'ha feta el Centre de Restauració de Béns Mobles de la Generalitat.

La instal·lació finalitzarà amb la col·locació de plafons explicatius on es pugui llegir la història del retaule i el procés de restauració. També es canviarà la il·luminació per uns focus ultraviolats que no danyin els pigments i que accentuaran la clau de volta de la capella i es posarà una plataforma de fusta per protegir la originalitat del terra.

La inauguració del retaule de Sant Joan es va fer el dissabte 13 de desembre, va comptar amb un centenar de participants i amb la presència d'autoritats com el president del Consell Comarcal del Segrià, Ricard Pons, el vicepresident de la Diputació, Gabriel Pena, el director territorial del Departament de cultura i mitjans de comunicació a Lleida, Ferran Rella, la Directora de l'Àrea de negocis del cinturó sud de Lleida de La Caixa, Carina Térmens, i una sèrie d'alcaldes de la comarca. En l'acte també hi va participar el Bisbe de Lleida, Joan Piris, que va donar la seva benedicció al retaule. La diada va començar amb una projecció sobre el procés de restauració i el descobriment del retaule i va finalitzar amb un refrigeri al Castell de Torrebesses.

Imatge completa del retaule

Moment de la benedicció del retaule a càrrec del Bisbe Joan Piris

Guardar els records de la comarca

L'Ateneu Popular Garriguenc impulsa un projecte de recuperació de la memòria col·lectiva a través d'entrevistes a la gent gran i recopil·lació de documents i imatges. Tot plegat acabarà conformant una comunitat web a internet.

“Cada vegada que una dona major, un vell llaurador o un pastor es mor és com si una petita biblioteca esclatara en flames”. Amb aquesta cita de l'escriptor valencià Joan Pellicer s'encapçala el projecte del Banc de Memòria Digital de les Garrigues, impulsat per l'Ateneu Popular Garriguenc amb el suport del Centre d'Estudis de les Garrigues, el Consell Comarcal de les Garrigues i l'Ajuntament de les Borges Blanques, així com de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

La intenció d'aquest Banc de Memòria Digital és recuperar i no deixar que caiguin en l'oblit fets i costums del passat de la comarca, evitar –com diu la cita del principi– que es perdin els records i les coses viscudes per la nostra gent gran. Al cap i a la fi, és a partir d'aquests records de cadascú la manera de saber d'on provenim, de saber què ens ha portat a ser on som. I, com passa en tota comunitat, mirar el passat és una bona manera d'encarar el present i el futur amb pas ferm. Potser per això es tracta d'un projecte sorgit de gent jove, de la generació dels nets, per dir-ho d'alguna manera.

Entrevistes i comunitat web

En una comarca sense arxius, sense gaires estudis sobre ell mateixa, sense museus remarcables, la memòria oral juga un paper fonamental a l'hora d'endinsar-se en el passat. Per això, el Banc de

Memòria Digital té com a element central del projecte la realització d'entrevistes a la gent gran. A quanta més es pugui millor. Per això s'ha creat un equip que durant aquestes setmanes recorre els pobles de la comarca per conversar i filmar la gent gran. No va en busca de grans històries ni de gent important, sinó de les petites històries de cadascú, d'aquell o aquella que recordi com es treballava el camp, com es feien les festes majors, com es festejava, com era l'escola, com era el poble en la seva infantesa o joventut, quines cançons s'hi cantaven o fins i tot quins menjars s'hi cuinaven.

Però tot això seria en va si acabés en un calaix tancat. L'objectiu del projecte és crear una comunitat web, una pàgina a internet on es puguin veure fragments dels vídeos i penjar documents i imatges, perquè, en definitiva, en una comarca mal comunicada internet és un bon lloc on poder trobar i compartir experiències, així com que la gent d'altres comarques

puguin agafar-ne idees, ja que un altre dels objectius del Banc de Memòria és que pugui fer-se de manera similar a altres llocs i així, entre tots, anar bastint la memòria col·lectiva del país.

De retruc, el Banc de Memòria vol contribuir a fer una mica més petita l'esclatxa digital a les Garrigues, és a dir, a introduir i familiaritzar la gent gran a les noves tecnologies, fins al punt que elles mateixes puguin penjar al web del projecte aquells records o aquells documents que els sembli oportú.

De moment, ja hi ha algunes desenes d'entrevistes fetes i està previst que la web comenci a ser del tot operativa a finals d'any.

Si voleu saber-ne més coses el Banc de Memòria Digital de les Garrigues té un grup al Facebook.

**BANC DE
MEMÒRIA
DIGITAL
DE LES GARRIGUES**

Truca'ns!
973 14 34 81
hola@bancdememoria.cat

*Explica'ns la teva vida,
ens encantarà escoltar-te!*

Perquè la teva vida és plena de records i vivències. Alguns t'omplen d'alegria i encara avui t'arreguen un somriure. Altres, com la guerra o la pèrdua d'algú estimat, t'han suposat cops molt durs.

Al Banc de Memòria Digital de les Garrigues volem recollir tots aquests records perquè mai ningú els obli. La teva història és un patrimoni preciós que ens ensenya i ens dibuixa el camí del nostre futur.

Si tens més de 50 anys i ets de les Garrigues, volem escoltar-te, volem conèixer les coses que han marcat la teva vida.

Truca'ns i et vindrem a veure!

L'HEMEROOTECA

Tal i com avançàvem en l'editorial, en aquest 4t número del Bolló de Torrebesses volem iniciar una nova secció dedicada a recuperar referències a la nostra localitat publicades en diaris i revistes de principis del segle passat.

Aquesta tasca té una doble intenció: per una banda, el simple fet de difondre uns documents als quals difícilment la majoria tindrien accés; per altra banda, fer memòria d'unes cròniques d'altres èpoques. Potser alguns/es recordaran els fets dels quals es parla i, en el millor dels casos, fins i tot els podran comentar, corregir o ampliar. D'altres els descobrirem per primer cop i amb una obligada mirada crítica podrem saber una mica més del passat del nostre poble.

En els primers números, ens basarem en la digitalització de part del fons de l'Arxiu Municipal de Lleida (<http://premsadigital.paeria.es>). Hem trobat notícies i refències de Torrebesses a les següents publicacions:

- La veu del Segre – setmanari regionalista, afí als moviments de dreta catalans
- Combat – publicació afina al POUM
- Acràcia – setmanari en castellà d'orientació anarquista
- Satanàs – setmanari satíric de principis del segle XX

LA VEU DEL SEGRE

Diari de la nit

Any II - Núm. 77

Oficines: Major, 80, entressol - Telèfon 550

Franqueig concertat

Lleida, dimecres, 3 gener 1934

Les eleccions a la nostra "província"

Les notícies que rebem dels pobles de les nostres comarques son altament felagueres. La gran majoria dels ajuntaments han estat conquerits pels nostres amics de Lliga Catalana, en alguns pobles els nostres amics han presentat candidatura junt amb altres forces de dreta i centres agrícoles i industrials de significació antirevolucionària.

Les dades que fins ara tenim confirmen la nostra victòria en els següents pobles:

Roselló (copo), Cogul, Floresta (copo), Bellvis, Torrebesses Juncosa, Almenar, Sarroca, Seu d'Urgell,...

Les esquerres han triomfat: Albagés, Almacelles, Balaguer (de 44 vots), Vilagrassa, Bellpuig, Borges Pons, Soses, Torregrossa, Talladell i Mollerussa.

D'aquest modo podem cloure aquestes railles dient que havem perdut a Lleida-ciutat i havem guanyat a les comarques; per tal el màxim triomf es de Lliga Catalana.

TRANSCRIPCIÓ DE L'ARTICLE : *ratlles dient que hem perdut a Lleida ciutat i hem guanyat a les comarques; per tan el màxim triomf és de Lliga Catalana.*

Les eleccions a la nostra "província"
Les notícies que rebem dels pobles de les nostres comarques son altament falagueres. La gran majoria dels ajuntaments han estat conquerits pels nostres amics de Lliga Catalana, en alguns pobles els nostres amics han presentat candidatura junt amb altres forces de dreta i centres agrícoles i industrials de significació antirevolucionària.

Les dades que fins ara tenim confirmen la nostra victòria en els següents pobles:

Roselló (copo), Cogul, Floresta (copo), Bellvis, Torrebesses, Juncosa, Almenar, Sarroca, Seu d'Urgell,...

Les esquerres han triomfat: Albagés, Almacelles, Balaguer (de 44 vots), Vilagrassa, Bellpuig, Borges, Pons, Soses, Torregrossa, Talladell i Mollerussa.

D'aquesta manera podem cloure aquestes

Només trobem una sola referència a Torrebesses en aquesta publicació. La notícia relacionada amb el nostre poble, data del 16 de gener del 1934, i fa referència a la victòria de les dretes a les eleccions municipals.

Comencem, doncs, amb el primer periòdic: La veu del Segre. Com hem avançat anteriorment, aquesta fou una publicació lligada als corrents polítics de la dreta catalana, fent seus els postulats de la burgesia liberal i el regionalisme polític. Ja a finals del segle XIX es qualificava com a setmanari regionalista i ben aviat va passar a ser l'òrgan d'expressió i suport a la Lliga Regionalista de Francesc Cambó.

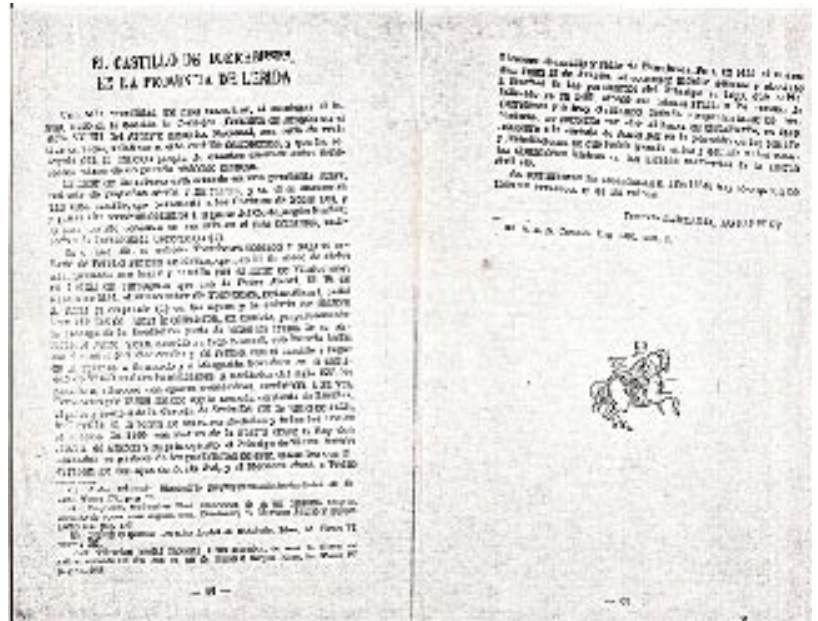
Efemèrides

En els arxius de la Corona d'Aragó hi ha diverses referències a la història del Castell de Torrebesses. Les primeres notícies són dels anys de la conquesta cristiana i de la repoblació del territori, confiada a la casa de Cervera. Els templers reberen també honors i la senyoria, que a l'extinció de l'orde (1317) retornà a la corona. Pere III vengué el 1359 la jurisdicció de la Granadella, Granyena de les Garrigues i Torrebesses a Pere Moliner, ciutadà de Lleida per 14.000 sous barcelonesos.

El 1354 Torrebesses es trobava en mans de Perrot (o Pericó) Moliner que va permutar-lo pel territori de Vilafortuny a Pere Aicart (Icard).

El fill d'aquest, Manel Aicard (Icard) va vendre el poble i el castell a Bernat i Margarida Boixadors per 77.000 sous barcelonesos. L'any 1455 pertanyia tot a Margarida, ja vídua, que decidí vendre el seu patrimoni a la Cartoixa d'Escala Dei.

El 1462, iniciada la guerra contra Joan II, aquest monarca s'apoderà del poble, que cedí al seu escuder Pedro de Lizarazo. Però el 1464, el mateix rei va concedir un indult general i retornà el poble i el seu patrimoni a la Cartoixa d'Escala Dei. Torrebesses va continuar essent possessió i jurisdicció del monestir fins l'any 1834.

Article que recull la història de Torrebesses i el seu castell

TORREBESSES TEATRE

CINQUENA TEMPORADA!

Com ja és costum, hem començat la temporada d'actuacions amb la reestrena el passat dia 14 de novembre de l'obra "No ho diguis a ningú" de Ricard Bonmatí i adaptada per Mario Urrea. Ho férem al nostre poble i amb la nostra gent. L'obra l'emmarquem dins el V Circuit Comarcal de Teatre Amateur del Segrià.

De moment i per enguany el nostre calendari d'actuacions serà:

- El 15 de novembre, a Montoliu de Lleida,
- el 16, a Albatàrrec,
- el 29, a Almenar,
- el 30, a Torres de Segre.

Totes aquestes actuacions estan incloses dins les Vesprades Teatrals del Consell Comarcal, però a més a més, ens fa especial il·lusió la prevista pel dia 21 de desembre, que es representarà pels avis/àvies del centre RESIDENCIAL SANT SEBASTIÀ d'Alcarràs.

Fotografia d'una de les escenes de l'obra "No ho diguis a ningú"

DONES AMB INQUIETUD

El passat dia 8 de novembre es constituí la nova junta de l'Associació de Dones. Hi hagué càrrecs que es conservaren, però d'altres que foren rellevats. L'actual junta té els següents noms i cognoms:

Presidenta: Dolors Esteve

Vicepresidenta: Eva Duaigües

Secretària: Conxita Esteve

Tresorera: Tresa Domènech

Vocals: Marta Guiu

Tresa Arbonès

Pepita Masip

A les eleccions hi assistiren 28 votants presencials i es delegaren 7 vots, per tant, es reuniren 35 vots.

Altrament, l'Associació emmarcà la tardor amb tres actes:

- Una exposició-xerrada a càrrec de l'empresa Nutrinex de Mollerussa en què es posaren de relleu idees sobre nutrició i estètica.
- Una xerrada a càrrec de Iolanda Florensa, la llevadora del CAP de La Granadella, sobre salut femenina. S'informà sobre la vacuna del virus del papil·loma humà (VPH), revisions ginecològiques, les mamografies, la menopausa i educació sexual, entre d'altres.
- Per últim, la professora de la gimnàstica, Jamina Oms, oferí els seus consells sobre com cuidar-se i mantenir-se en forma tot treballant musculatura pectoral, lumbar i pelvis.

A tall de poble, el primer diumenge dia 4 d'octubre s'organitzà una excursió al Delta de l'Ebre en la qual hi viatjaren 41 persones. Es visità l'Ecomuseu del parc del Delta on s'hi pogueren veure una gran mostra de la fauna i la flora de la regió; s'amenitzà amb un dinar que inclogué marisc i, com a colofó, es va fer un viatge en barca.

VOLS ANUNCIAR-TE AL
El bolló
de Torrebesses **?**

**A PARTIR DEL PROPER NÚMERO
 JA HO POTS FER!**

Envia un mail al nostre correu
 i ens posarem en contacte amb tu.
elbollodetorrebesses@hotmail.com

Horaris

Ajuntament:

dll-dv: 11.30-13.00

Farmàcia:

dll-dv mati: 10.30-11.30
 tarda: 18.00-19.00

Metge:

dll-dv: 9.00 / dj: 12.00

Perruqueria:

dll-dv tarda
 ds: tot el dia

Marina Pifarré

(assessora jurídica)

dm: 18.00-21.00

Assistent social:

consultar horaris a l'Ajuntament

Passatemps

Saps on pertany aquesta foto? Si saps en quin lloc del poble hi ha aquest mas, envia un correu a la nostra adreça electrònica!

elbollodetorrebesses@hotmail.com

Resposta al passatemps anterior:

Mas de Janet

Els cinc més ràpids:

Oscar Mor Cubells

Anna Mascarilla Esteve

Josep Mor Guiu

Artur Ribes Masip

Mireia Torrebaddella Sendrós

